



**Επιμορφωτικό Σεμινάριο/Εργαστήριο «Πέτρα και Τόπος» η χρήση της πέτρας στο πολιτισμικό τοπίο - Πολιτιστικές Δημιουργικές Βιομηχανίες | Μυτιλήνη - Λέσβος
Μουσείο/Βιβλιοθήκη TERIADE - Ιούνιος 2025**



Ε.Ε. - ΕΓΤΑΑ: Η ΕΥΡΩΠΗ
ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ
ΠΕΡΙΟΧΕΣ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ



ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ CLLD/LEADER



ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ



ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΕΣΒΟΥ
Α.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΦΑΚΕΛΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ - Κ. ΜΑΝΙΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικές αρχές για την σύνθεση και την επιλογή του θέματος.

Πολλές φορές εντυπωσιαζόμαστε από μια εικόνα, ένα τοπίο ή από κάποια χρώματα. Είναι σημαντικό όσο κι αν οι επιλογές μας είναι διαφορετικές για τον καθένα όσον αφορά στο τι θα ζωγραφίσουμε, να βασίζονται σε κάποια κριτήρια. Σίγουρα δεν υπάρχουν «κανόνες», τουλάχιστον στο τι αρέσει στον καθένα, ωστόσο, υπάρχει μια σωστή «προσέγγιση» που μας δίνει περισσότερες πιθανότητες για ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα.

Όλοι μας μπορούμε να «δούμε». Άλλα το «βλέπω» είναι κάτι τελείως διαφορετικό από το «παρατηρώ». Το να παρατηρεί κάποιος αυτό που βλέπει, σημαίνει ότι το επεξεργάζεται νοητικά. Το αναλύει. Μελετάει ποιά είναι εκείνα τα στοιχεία που κάνουν το θέμα ελκυστικό. Είναι οι σκέψεις που δημιουργούνται από τη θέασή του π.χ. Ήρωες, Αγώνας, Ειρήνη, Ιστορία, κλπ. Είναι τα σχήματα και τα χρώματα, τοπία, λουλούδια, αντικείμενα, είναι η αρμονική τοποθέτησή τους το ένα πλάι στο άλλο.

Η παρατήρηση, δηλαδή η σκέψη όσο πιο προσεκτική και αναλυτική είναι, μας βοηθά εξ αρχής να αποφασίσουμε το καλύτερο για το μέγεθος του έργου μας, τα υλικά και εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουμε και τον τρόπο με τον οποίο θα εργασθούμε. Κάθε υλικό έχει τη δική του δυναμική. Τα όμορφα θέματα που γλυκαίνουν, γαληνεύουν, ξεκουράζουν, τα χρώματα, οι απαλές μεταβάσεις από το ένα χρώμα στο άλλο, από τον ένα τόνο στον άλλο, συχνά μας οδηγούν στην επιλογή της ακουαρέλας, η οποία εξασφαλίζει δροσερά, ρομαντικά αποτελέσματα, αυτά που τα βλέπουμε χωρίς να μας κουράζουν, χωρίς να μας προβληματίζουν, αυτά που βοηθούν στο να φτιάξουν τη διάθεσή μας.

Η παρατήρηση δεν είναι απλά μια βασική προϋπόθεση για να ξεκινήσουμε σωστά, αλλά και για να συνεχίσουμε, πατώντας σε στέρεη βάση. Οι αμέτρητες μικρές αποφάσεις που απαιτούνται σε όλη τη διαδρομή είναι καλό να ξεκινούν από την παρατήρηση. Άλλο αποτέλεσμα έχει μια ασυνείδητη επιλογή και άλλο μια συνειδητή. Το να χρησιμοποιεί κανείς μεγάλες αντιθέσεις, έντονα χρώματα, διακριτά σχήματα εκεί που δεν υπάρχει λόγος, μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιθύμητα

αποτελέσματα. Όταν όμως είναι συνειδητές αυτές οι «αλλοιώσεις» και προέρχονται από προσεκτική παρατήρηση, τότε μπορεί να οδηγήσουν στα επιθυμητά αποτελέσματα. Το να δίνεις σε κάποια μέρη του έργου έμφαση και να «αποσιωπάς» κάποια άλλα, βοηθά στο να «πει» με σαφήνεια το ολοκληρωμένο έργο αυτό που θέλει να πει, να μεταδώσει σε όποιον την βλέπει τη σκέψη και την συγκίνηση του ζωγράφου. Το έργο λοιπόν **αρχίζει, δημιουργείται και τελειώνει, με την παρατήρηση.**

Η **αφαίρεση** είναι εξίσου σημαντική. Όλα τα στοιχεία του θέματος που επιλέξαμε δεν έχουν την ίδια ζωγραφική αξία. Κάποια μάλιστα δεν έχουν «να πούνε» κάτι και πολλές φορές μπορεί να «μπερδεύουν» το σημαντικό με το ασήμαντο, τόσο ώστε να κάνουν το αποτέλεσμα ασαφές, φλύαρο, ακόμη και αντιαισθητικό. Ύστερα από προσεκτική σκέψη πάνω στο θέμα μπορούμε να αφαιρέσουμε τα περιττά.

Η αφαίρεση είναι ένα βασικό στοιχείο που έτσι κι αλλιώς όλοι οι άνθρωποι το κάνουμε ακόμη και ασυναίσθητα όταν βγάζουμε φωτογραφίες, όταν στρέφουμε τον φακό του κινητού μας προς κάποια κατεύθυνση, όταν εστιάζουμε τον φακό σε κάποιο σημείο, στην ουσία κάνουμε αφαίρεση των στοιχείων που δεν μας ενδιαφέρουν. Αφαιρούμε αυτά που θεωρούμε ασήμαντα ή αδιάφορα, αυτά που «χαλάνε» με την παρουσία τους το θέμα μας και κρατάμε αυτά που είναι αναγκαία και ενδιαφέροντα.

Όταν θαυμάζουμε ένα ζωγραφικό έργο στην ουσία αποδεχόμαστε τις επιλογές που έχει κάνει ο ζωγράφος και πρώτα απ' όλα την ανάδειξη των ουσιαστικών στοιχείων του. Το ποιο είναι ουσιαστικό και ποιο όχι είναι επιλογή του κάθε ζωγράφου. Ένα πέταλο λουλουδιού για παράδειγμα που έπεσε πάνω στο τραπέζι μπορεί να παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο, δηλαδή να έχει προστεθεί συνειδητά από τον ζωγράφο ακόμη κι αν δεν υπήρχε στην πραγματικότητα. Το πέταλο αν το θεωρήσουμε απλά σαν τμήμα του λουλουδιού μπορεί να είναι ασήμαντο, αλλά σαν ζωγραφικό στοιχείο μπορεί να είναι πολύ σημαντικό.

Η αφαίρεση λοιπόν, όταν πραγματοποιείται ύστερα από προσεκτική παρατήρηση και σκέψη προσθέτει αξία σε ένα ζωγραφικό έργο. **Δεν αφαιρεί.** Αντίθετα,

φορτώνοντας το έργο με περιττά στοιχεία το κάνουμε φλύαρο και δυσκολεύουμε την ανάδειξη του κύριου θέματος.

Η ακουαρέλα στην πράξη ... μικρές συμβουλές.

1. **Πινέλα για ζωγραφική με ακουαρέλα** υπάρχουν σε πολλά σχήματα και μεγέθη και αξίζει να τα εξερευνήσετε, ώστε να μάθετε τι είδους φόρμες μπορείτε να δημιουργήσετε με το κάθε πινέλο. Τα πλατειά επίπεδα πινέλα για παράδειγμα είναι κατάλληλα για να δημιουργήσουμε μια πλατιά επίπεδη επιφάνεια αλλά και για να δημιουργήσουμε ομοιόμορφες στην ύψη επιφάνειες. Τα στρογγυλεμένα πινέλα έχουνε ίσως περισσότερες χρήσεις ανάλογα με το μέγεθος αλλά και το πώς τα χρησιμοποιούμε. Με ένα λεπτό στρογγυλεμένο πινέλο μπορούμε να κάνουμε φαρδύτερες πινελιές αν το πιέσουμε πολύ στο χαρτί ενώ αν αγγίζουμε το χαρτί προσεκτικά μόνο με τη μύτη θα δημιουργηθεί μία λεπτή γραμμή.
2. **Το θέμα που επιλέγουμε** να ζωγραφίσουμε είναι αυτό που θα καθορίσει πώς θα ξεκινήσουμε και ποια πορεία θα ακολουθήσουμε. Ένα θέμα απαλλαγμένο από λεπτομέρειες, με μεγάλα σχήματα και πλούσια γκρατινέ, χρωματικές και τονικές διαβαθμίσεις, μπορεί να βγει «μια κι έξω» όσο διαρκεί η υγρασία του χαρτιού. Το ίδιο ισχύει για τοπία στην ομίχλη, ανατολή ή δύση του ήλιου κλπ. Αντίθετα, ένα θέμα με πολλές λεπτομέρειες, με πρώτο, δεύτερο, τρίτο ή περισσότερα πλάνα, μας υποχρεώνει να το δουλέψουμε αργά και σε στεγνό χαρτί.
3. **Λευκό χρώμα.** Συνήθως δεν χρησιμοποιούμε άσπρο χρώμα στις ακουαρέλες. Άσπρο είναι το χρώμα του χαρτιού. Με άλλα λόγια το πιο έντονο φως της ζωγραφιάς μας δεν θα είναι το άσπρο χρώμα αλλά το άσπρο του χαρτιού. Αυτό δεν είναι εύκολο, ωστόσο, ένα σχέδιο έστω και πρόχειρο μπορεί να μας βοηθήσει. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αν θέλουμε το υλικό μασκαρίσματος masking fluid, με το οποίο μπορούμε να επικαλύψουμε τα μέρη εκείνα του σχεδίου που θέλουμε να μείνουν άσπρα. Το υλικό αυτό αφαιρείται στο τέλος της ζωγραφικής τρίβοντάς το με μία γομολάστιχα ή με το δάχτυλο. Αν δεν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό

το υλικό μπορούμε να αφαιρέσουμε τα τμήματα εκείνα που θέλουμε να παραμείνουν άσπρα με ένα στεγνό ή βρεγμένο πινέλο. Αρκεί βέβαια η ποσότητα του χρώματος να μην έχει διαποτίσει βαθιά το χαρτί.

4. **Προκαταρκτικό σχέδιο.** Όταν δουλεύουμε με την τεχνική της ακουαρέλας συνήθως παραβλέπουμε την σημασία του προκαταρκτικού σχεδίου με μολύβι. Ο σκοπός του σχεδίου είναι να βοηθήσει τον καλλιτέχνη στην δημιουργία των βασικών μορφών και στην τοποθέτηση των διαφόρων στοιχείων της σύνθεσης, έτσι ώστε να εφαρμοστούν σωστά τα χρώματα και οι υπόλοιπες λεπτομέρειες. Ορισμένοι καλλιτέχνες προτιμούν να φτιάχνουν πολύ λεπτομερή προκαταρκτικά σχέδια, ωστόσο μεγάλα τμήματα αυτών των σχεδίων φαίνονται κάτω από τις στρώσεις των χρωμάτων και είναι πολύ σημαντικό αν δεν θέλουμε να φαίνεται το σχέδιο μέσα στον πίνακα, οι γραμμές που δημιουργούμε να είναι πολύ αχνές. Το σχέδιο είναι ένας οδηγός και όχι ένα έργο από μόνο του, καλό λοιπόν είναι να φτιάξουμε ένα ξεχωριστό τονικό σκίτσο πριν ξεκινήσουμε, το κανονικό χρώμα, ώστε να έχουμε μπροστά μας την ισορροπία των φωτεινών και των σκούρων σημείων.
5. **Ένταση χρωμάτων.** Όταν στεγνώσουν τα χρώματα της ακουαρέλας χάνουν ένα περίπου 30% της έντασής τους. Μπορούμε να προβλέψουμε το τελικό αποτέλεσμα χρησιμοποιώντας εντονότερα χρώματα. Με τον τρόπο αυτό μειώνουμε τις στρώσεις χρώματος, συντομεύουμε το χρόνο εργασίας και έχουμε πιο «ανάλαφρα» αποτελέσματα. Χρειάζεται όμως δουλειά και εμπειρία γι αυτό. Όταν αναμιγνύουμε τα χρώματα πρέπει να θυμόμαστε ότι δείχνουν σκουρότερα όταν είναι υγρά στην παλέτα, απ' ότι στεγνά πάνω στο χαρτί και όσο στεγνώνουν τόσο πιο πολύ ανοίγουν. Για το λόγο αυτό, καλό είναι πρώτα να δοκιμάζουμε το χρώμα σε ένα πρόχειρο χαρτί και να το αφήνουμε να στεγνώνει, ώστε να ελέγχεται η τελική απόχρωση. Επίσης, πρέπει πάντα να έχουμε δύο βαζάκια με νερό, ένα με καθαρό για την ανάμειξη των χρωμάτων και το άλλο για να ξεπλένουμε τα πινέλα. Αν το πινέλο ή το νερό είναι χρωματισμένο με μία άλλη απόχρωση, θα

δυσκολευτούμε να αποδώσουμε το χρώμα που προσπαθούμε να πετύχουμε.

6. **Χρήση σπρέι νερού.** Αν στεγνώσει το χαρτί, αλλά είναι ανάγκη να δουλέψουμε σε βρεγμένο χαρτί, μπορούμε να το ξανα-υγράνουμε είτε με ένα φαρδύ πινέλο, είτε τοπικά με ένα σπρέι νερού.
7. **Διαφάνεια.** Από την κατασκευή τους τα χρώματα της ακουαρέλας έχουν ένα χαρακτηριστικό: Έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια (transparency), δηλαδή αν πάνω σε μία στρώση (επίπεδο-layer) χρώματος τοποθετήσουμε μια δεύτερη στρώση, εμείς θα βλέπουμε ένα τρίτο χρώμα που θα είναι το «άθροισμα» των δύο. Ό,τι ακριβώς συμβαίνει όταν τοποθετήσουμε δύο χρωματιστές διαφάνειες τη μία πάνω στην άλλη.
8. **Καλυπτικότητα.** Στην πράξη κανένα χρώμα, ούτε τα ακρυλικά, ούτε τα λάδια, είναι τελείως αδιαφανή (opaque), δηλαδή το πάνω στρώμα επικαλύπτει σε μεγάλο βαθμό το κάτω, αλλά όχι απόλυτα. Ακόμη και οι τέμπερες (guache) που είναι τα πιο συγγενικά χρώματα με τις ακουαρέλες, δεν έχουν αυτή την μεγάλη διαφάνεια που έχουν οι ακουαρέλες, με αποτέλεσμα, οι πολλές επικαλύψεις χρωμάτων τέμπερας να κάνουν το τελικό χρώμα να φαίνεται «λασπωμένο». Αυτό οφείλεται στο διαφορετικό συνδετικό υλικό που χρησιμοποιούν. Για τον λόγο όταν αγοράζουμε χρώματα δεν θα πρέπει να θεωρούμε πως όλες οι τέμπερες «κάνουν την ίδια δουλειά». Αν θέλουμε δηλαδή να χρησιμοποιήσουμε τις τεχνικές της ακουαρέλας θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στην επιλογή των χρωμάτων. Τα σωληνάρια ή τα πλακάκια θα πρέπει να γράφουν aquarelle ή watercolor.
9. **Διαφάνεια.** Στην ακουαρέλα με αλλεπάλληλες στρώσεις διαφανειών μπορούμε να διατηρούμε καθαρό και «δροσερό» το τελικό αποτέλεσμα. Η διαφάνεια επηρεάζει το τρόπο με τον οποίο ζωγραφίζουμε. Η ποσότητα νερού με το οποίο διαλύουμε την ακουαρέλα παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαφάνεια κάθε στρώσης. Έτσι μπορούμε να ξεκινήσουμε με μία στρώση από πολύ αραιωμένα χρώματα και πάνω σ' αυτά να προσθέσουμε δεύτερη, τρίτη. Στρώση, κ.ο.κ.

-
10. **Μετάβαση χρώματος.** Όταν η μία στρώση στεγνώσει, η δεύτερη θα είναι πιο διακριτή και η διαχωριστική τους γραμμή πιο σαφής. Όσο όμως η πρώτη στρώση παραμένει υγρή αν προσθέσουμε μια δεύτερη, αυτή θα διαχυθεί μέσα στην πρώτη. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε μια πολύ ομαλή μετάβαση από ένα χρώμα σε ένα άλλο.
 11. **Αλλεπάλληλες στρώσεις χρώματος.** Η δυνατότητα να χρησιμοποιήσουμε πολλές διαφανείς στρώσεις στην ακουαρέλα μπορεί να καθορίσει και τον τρόπο εργασίας μας. Ενώ στα σχετικά αδιαφανή υλικά όπως είναι τα λάδια συνήθως ξεκινάμε από τα σκούρα χρώματα και στη συνέχεια προσθέτουμε τα πιο φωτεινά, στις ακουαρέλες ξεκινάμε από τα πιο φωτεινά χρώματα και προσθέτοντας αλλεπάλληλες στρώσεις καταλήγουμε στα σκούρα.
 12. **Προσχεδιασμός χρωμάτων.** Η ακουαρέλα είναι ένα ημιδιαφανές μέσο πράγμα που σημαίνει ότι κατά την διαδικασία τα ανοιχτά χρώματα δεν μπορούν να τοποθετηθούν πάνω από τα σκούρα και για αυτό η καθιερωμένη τεχνική σε αυτό το μέσο ορίζει ότι πρώτα πρέπει να τοποθετούνται οι ανοιχτοί τόνοι και μετά να συνθέτουμε την εικόνα σταδιακά με τους σκουρότερους τόνους. Αυτή η μέθοδος απαιτεί κάποια προκαταρκτική σκέψη. Για παράδειγμα θα πρέπει να σκεφτούμε πριν αρχίσουμε την διαδικασία, τη θέση των ανοιχτόχρωμων περιοχών και να τις σκισάρουμε σε ένα προκαταρκτικό σχέδιο. Λόγω της ημιδιαφάνειας του μέσου θα πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη μας και το αποτέλεσμα των επόμενων χρωμάτων που σκεπτόμαστε να τοποθετήσουμε. Για παράδειγμα το μπλε κάτω από το κόκκινο θα δημιουργήσει ένα ψυχρότερο κόκκινο.
 13. **Επικάλυψη χρωμάτων.** Λόγω της ημιδιαφάνειας, τα χρώματα που βρίσκονται από κάτω επηρεάζουν αυτά που θα τοποθετηθούν από πάνω τους. Όταν δουλεύουμε νωπό πάνω σε νωπό και προσθέτουμε το ένα χρώμα μέσα στο άλλο, το δεύτερο χρώμα στην ουσία θα τρέξει μέσα στο πρώτο έτσι ώστε και τα δύο που θα αναμειχθούν, θα δημιουργήσουν ένα τρίτο. Για παράδειγμα, όταν το λεμονί του καδμείου πέσει πάνω στο γκρι μπλε, δημιουργεί πράσινο. Αυτή η φυσική μίξη μπορεί να μας βοηθήσει να

παράγουμε λεπτές αποχρώσεις και τονικές παραλλαγές μέσα σε επιλεγμένες περιοχές του έργου μας.

14. **Υγρή πινελιά.** Η πολύ υγρή πινελιά είναι στην ουσία το χρώμα αραιωμένο με νερό, γιατί η δημιουργία της επιθυμητής έντασης του τόνου εξαρτάται κυρίως από αυτό. Όσο πιο πολύ νερό προσθέτουμε τόσο πιο απαλό θα είναι το χρώμα. Η υγρές πινελιές που απλώνονται πάνω σε μία μεγάλη περιοχή αλλά και η τονικές διαφορές της ακουαρέλας όταν απλώνονται σε μικρότερα σημεία είναι απαλές και διατηρούν έναν ομοιόμορφο τόνο παντού, για αυτό και ονομάζεται επίπεδο χρώμα. Αντίθετα, ένα χρώμα που απλώνεται πιο πυκνό σε ορισμένα σημεία και με το οποίο επιτυγχάνονται διαφορετικοί τόνοι, ονομάζεται σταδιακό χρώμα.
15. **Υγρό πάνω σε υγρό** είναι μία παραδοσιακή τεχνική της ζωγραφικής με ακουαρέλα και μπορεί να δημιουργήσει όμορφα αποτελέσματα. Βασίζεται στην αρχή ότι το χρώμα απλώνεται πιο ομοιόμορφα αν η επιφάνεια πάνω στην οποία εφαρμόζεται είναι υγρή. Αυτή η επιφάνεια μπορεί να είναι απλό χαρτί που έχει υγρανθεί με πινελιές καθαρού νερού ή με πινελιές χρώματος που δεν έχουν ακόμη στεγνώσει. Θα πρέπει μόνο να προσέξουμε όταν υγράνουμε το χαρτί να είμαστε σίγουροι ότι το νερό είναι καθαρό γιατί διαφορετικά το χαρτί θα χρωματιστεί.
16. **Υγρό πάνω σε στεγνό,** η εφαρμογή δηλαδή του νωπού χρώματος πάνω σε στεγνή επιφάνεια δημιουργεί ένα περίγραμμα από νερό που χαρακτηρίζει τις ζωγραφική με ακουαρέλα. Μπορούμε να εκμεταλλευτούμε αυτή την ιδιότητα κάθε φορά που θέλουμε να δημιουργήσουμε καθαρά σχήματα. Εξίσου ενδιαφέρον είναι όταν απλώνουμε τις στρώσεις, γιατί οι άκρες από το προηγούμενο χρώμα φαίνονται κάτω από το επόμενο.
17. **Το τρέξιμο του χρώματος** γίνεται συνήθως κατά λάθος αλλά μπορεί να λειτουργήσει προς όφελός μας και μπορεί επίσης αν το θελήσουμε να το προκαλέσουμε και εμείς. Αν απλώσουμε περισσότερο χρώμα σε μία υγρή επιφάνεια η νέα μπογιά θα τρέξει μέσα στην παλιά δημιουργώντας μία κηλίδα με καθαρό περίγραμμα, αλλά χρειάζεται μεγάλη δεξιότητα για να

δημιουργήσει και να αξιοποιήσει κάποιος σκόπιμα αυτού του είδους την τεχνική. Αυτό είναι κάτι που επιτυγχάνεται με εξάσκηση.

18. **Η ανάμειξη** αναφέρεται σε διάφορες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για να επιτευχθεί μια απαλή σταδιακή μετάβαση από ένα χρώμα ή τόνο στο άλλο. Όταν δουλεύουμε με ακουαρέλα, η τεχνική του νωπού πάνω σε νωπό επιτρέπει τα χρώματα να ρέουν φυσικά το ένα μέσα στο άλλο, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί και με τη χρήση ενός πινέλου σε σχήμα βεντάλιας. Οι λεπτές διαβαθμίσεις, αποτέλεσμα εξάσκησης, εξαρτώνται από το πόσο υγρό διατηρούμε το χρώμα. Για να μην δημιουργηθούν σκληρά περιγράμματα στο σημείο όπου το ένα χρώμα συναντάει το άλλο, μπορούμε να βρέξουμε λίγο στην άκρη πριν στεγνώσει το χρώμα.
19. **Το πρώτο χρώμα** στη ζωγραφική με ακουαρέλα έχει μεγάλη χρησιμότητα. Αν απλώσουμε ένα απαλό χρώμα σε όλη την επιφάνεια του πίνακα αυτό θα μας επιτρέψει να δουλέψουμε πάνω σε μία απαλά χρωματισμένη βάση, ακριβώς την απόχρωση που θέλουμε και ταυτόχρονα, αυτή η χρωματισμένη βάση θα φαίνεται μέσα από τα διαδοχικά στρώματα του χρώματος, ειδικά αν αφήσουμε ακάλυπτες κάποιες περιοχές. Βοηθάει επίσης να ενώσουμε, ομογενοποιήσουμε, το στοιχείο της σύνθεσης και μας επιτρέπει να χρησιμοποιήσουμε σκουρότερους τόνους με λιγότερες στρώσεις, αποφεύγοντας έτσι το κίνδυνο να λασπώσουμε ή να υπερφορτώσουμε την εικόνα.
20. **Διατήρηση των λευκών**, μιας λευκής περιοχής της ζωγραφικής με ακουαρέλα, σημαίνει απλά το να αφήνει κανείς ένα τμήμα του χαρτιού λευκό. Αυτό είναι μία κλασική μέθοδος που χρησιμοποιείται συνήθως για τη δημιουργία φωτεινών σημείων επειδή η ακουαρέλα δεν προσφέρει συνήθως την δυνατότητα να βαφτούν αυτά τα φωτεινά σημεία εκ των υστέρων. Για αυτό καλό είναι να καθορίζουμε από την αρχή τα σημεία που θα παραμείνουν λευκά. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται επίσης και όταν ένα στοιχείο της σύνθεσης είναι λευκό, για παράδειγμα οι λευκοί τοίχοι ενός σπιτιού, και ο καλύτερος τρόπος για να το πετύχουμε αυτό, είναι να εκμεταλλευτούμε το λευκό χρώμα του χαρτιού. Η τεχνική απαιτεί σταθερό

χέρι, γιατί ακόμα και ένα μικρό στάξιμο από χρώμα μέσα στην περιοχή που θέλουμε να κρατήσουμε καθαρή, θα αλλοιώσει σημαντικά το αποτέλεσμα.

21. **Ο χρωματισμός της επιφάνειας** πάνω στην οποία θα χρωματίσουμε την εικόνα προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα. Πρώτον παρόλο που υπάρχουν έτοιμες χρωματιστές επιφάνειες για ζωγραφική, όταν βάφουμε μόνοι μας το χαρτί πετυχαίνουμε ακριβώς το χρώμα που θέλουμε. Δεύτερον η χρωματισμένη βάση φαίνεται σε κάποιο βαθμό κάτω από τα χρώματα, ειδικά αν αφήσουμε κάποια σημεία του χαρτιού με το αρχικό χρώμα. Αυτή η τεχνική είναι ακόμη αποτελεσματικότερη αν περιορίσουμε την παλέτα μας σε 3-4 χρώματα. Τρίτον, μας επιτρέπει να δημιουργήσουμε βαθύτερους τόνους με λιγότερες στρώσεις και μικρότερο κίνδυνο να λασπώσουμε την εικόνα. Σημαντικό είναι όταν βάφουμε το χαρτί να έχουμε αποφασίσει αν τα χρώματα της εικόνας θα είναι ψυχρά ή θερμά και να επιλέξουμε ανάλογα τη σωστή απόχρωση.
22. **Ζωγραφική με σφουγγάρι.** Το σφουγγάρι αποτελεί σημαντικό εργαλείο του ζωγράφου και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το ταμπονάρισμα του επιπλέον χρώματος, όπως και για την εφαρμογή του χρώματος όταν απαιτείται μια κηλιδωτή ματιέρα, όπως στο φύλλωμα των δέντρων. Μπορεί ακόμα να χρησιμοποιηθεί και για την εφαρμογή του χρώματος σε μεγάλες περιοχές. Φυσικά το αποτέλεσμα δεν είναι τόσο ελεγχόμενο ώστε να το χρησιμοποιούμε για μια δύσκολη περίπτωση. Πάντως αν χρειαστεί να χρησιμοποιήσουμε αυτή την μέθοδο, καλό θα είναι να προτιμήσουμε το φυσικό σφουγγάρι γιατί είναι πιο απορροφητικό και μαλακό με τις ασύμμετρες τρύπες και δημιουργεί πιο όμορφα σχέδια από τα σκληρά συνθετικά σφουγγάρια.
23. **Διαφάνεια.** Η τεχνική της διαφάνειας εξαρτάται από την πυκνότητα του χρώματος και αποτελεί μία από τις απολαύσεις αυτό το μέσου, μιας και μας επιτρέπει να «χτίζουμε» στρώματα διαφανούς χρώματος. Πρέπει να θυμόμαστε ότι το από κάτω χρώμα θα επηρεάσει την απόχρωση του χρώματος που απλώνεται από πάνω και το αντίστροφο.

-
24. Ο όρος **χρώμα όγκου** αναφέρεται στο χρώμα που ναι μεν έχει βάση το νερό, αλλά δεν είναι ημιδιαφανές έχοντας μια καλυπτικότητα. Η λευκή γκουας του τσίγκου είναι μία εναλλακτική λύση και μπορεί να αναμιχθεί με την ακουαρέλα και να δημιουργήσει ένα λευκό αποτέλεσμα όταν δεν μπορούμε ή δεν θέλουμε να διατηρήσουμε περιοχές ώστε να παραμείνουν λευκές. Μπορούμε επίσης να απλώσουμε εκ των υστέρων αυτό το χρώμα όγκου για να κάνουμε τις φωτεινές περιοχές εντονότερες ή ακόμη και για να καλύψουμε τις περιοχές που έχουν δουλευτεί πολύ και δεν θέλουμε να τις διατηρήσουμε.
25. **Σκληρά και απαλά περιγράμματα.** Η επιτυχία των σκληρών ή των απαλών περιγραμμάτων στη ζωγραφική με ακουαρέλα εξαρτάται από μία βασική αρχή στην οποία η κατάλληλη προετοιμασία του χαρτιού επιτρέπει στο χρώμα να απλώνεται ή όχι. Οπότε, αν δουλεύουμε νωπό πάνω σε νωπό, είτε με νωπό χρώμα, η υγρασία της επιφάνειας λειτουργεί ως αγωγός και αφήνει το χρώμα να τρέξει και να στεγνώσει σιγά σιγά δημιουργώντας ένα απαλό θόλο περίγραμμα. Αντίθετα, αν δουλεύουμε νωπό πάνω σε στεγνό, δηλαδή αν απλώνουμε μία πινελιά σε στεγνό χαρτί ή σε στεγνό στρώμα χρώματος, η ομοιογένεια θα περιοριστεί μέσα την περιοχή που την απλώσαμε και στεγνώνοντας θα δημιουργήσει ένα σκληρό περίγραμμα.
26. **Το ξέπλυμα** είναι μία τεχνική κατά την οποία το χρώμα απλώνεται στο χαρτί και μετά το χαρτί τοποθετείται κάτω από τρεχούμενο νερό έτσι ώστε πάνω του να μένει λίγο από το χρώμα αφήνοντας κάποια σημεία λιγότερο χρωματισμένα. Ορισμένα χρώματα όπως το μπλε και το πράσινο είναι εντονότερα από κάποια άλλα. Αν θέλουμε επίσης να διατηρήσουμε κάποιους τόνους ή τα περιγράμματα, μπορούμε να τα σχεδιάσουμε με κάτι αιχμηρό, βουτηγμένο σε μπογιά ή μελάνι, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό ένα αυλάκι στο χαρτί μας, όπου θα σταθεροποιηθεί το χρώμα και δεν θα μπορεί να ξεπλυθεί. Φυσικά απαραίτητη προϋπόθεση είναι το χαρτί μας να είναι χοντρό και τεντωμένο στο τελάρο του για να αντέξει αυτή τη διαδικασία. Επίσης, πρέπει να επιλέξουμε την κατάλληλη στιγμή για το

ξέπλυμα, γιατί αν η μπογιά είναι πολύ νωπή θα ξεπλυθεί όλο, ενώ αν είναι πολύ στεγνή δεν θα ξεπλυθεί όσο θα θέλαμε.

27. **Κάλυψη – μασκάρισμα.** Αν θέλουμε να προστατέψουμε ένα σημείο του χαρτιού μας, για παράδειγμα, μία φωτεινή περιοχή την ώρα που απλώνεται το χρώμα στη γύρω επιφάνεια, μπορούμε να το καταφέρουμε χρησιμοποιώντας την τεχνική της κάλυψης. Αυτό γίνεται με το καλυπτικό υγρό που μας επιτρέπει να ελέγχουμε και να διατηρούμε τις ανοιχτόχρωμες περιοχές από την αρχή. Τοποθετείται με ένα πινέλο οποιοδήποτε στιγμή, αρκεί το χαρτί μας ή το στρώμα της μπογιάς που έχουμε ήδη τοποθετήσει, να είναι εντελώς στεγνό. Το καλυπτικό υγρό μπορεί να εφαρμοστεί με πινέλο, με πένα ή να το ραντίσουμε με μια βούρτσα ανάλογα με το αποτέλεσμα που επιδιώκουμε.
28. **Στυλό και μελάνι.** Το πλεονέκτημα της τεχνικής με μελάνι είναι ότι οι γραμμές από μελάνι περιέχουν το βασικό σχέδιο και πολλές από τις λεπτομέρειες, επιτρέποντας μας να δουλεύουμε ελεύθερα όταν απλώνουμε το χρώμα, χωρίς να χρειάζεται να ακολουθούμε με ακρίβεια το περίγραμμα. Ωστόσο, είναι προτιμότερο τις περισσότερες φορές να αφήσουμε το χρώμα να απλώνεται ελεύθερα και αυθόρμητα ώστε να δημιουργηθεί ένα πιο ζωντανό αποτέλεσμα. Αν προσπαθήσουμε να απεικονίσουμε ένα πολύπλοκο θέμα με πολλές λεπτομέρειες, καλό θα είναι να ξεκινήσουμε με ένα σχέδιο με μολύβι που θα μπορούμε να διορθώσουμε εύκολα σε περίπτωση λάθους, γιατί όταν σχεδιάσουμε τις γραμμές με μελάνι, κάτι τέτοιο θα είναι αδύνατο. Είναι σημαντικό φυσικά να βεβαιωθούμε ότι το μελάνι στέγνωσε εντελώς πριν απλώσουμε το χρώμα. Μετά με ένα μεγάλο πινέλο και χρώμα, περνάμε από πάνω το σχέδιο, αφήνοντας ορισμένες περιοχές λευκές.
29. **Υφή.** Κάθε τεχνική που διαφοροποιεί την εμφάνιση της επιφάνειας της ακουαρέλας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να δημιουργήσει διαφορετική υφή. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο ψεκασμός ή ο ευκολότερος τρόπος που είναι η κάλυψη με κομμάτια χαρτί ή με καλυπτικό υγρό. Ωστόσο, ο ψεκασμός δημιουργεί απαλότερες περιοχές. Καλό είναι να μην ξεχνάμε ότι πρέπει να διατηρούνται κάποιες καθαρές περιοχές για να μην αποσπάται το

μάτι σε όλη την επιφάνεια, κάνοντας με τον τρόπο αυτό το έργο βαρύ και κουραστικό.

30. **Δημιουργία κόκκων.** Αυτό το αποτέλεσμα επιτυγχάνεται όταν η πρώτη υλη του χρώματος διαχωρίζεται σε κόκκους παράγοντας ένα λεπτό στρώμα στιγμάτων. Ορισμένα χρώματα όπως το μπλε ή το καφέ, δημιουργούν εντονότερους κόκκους. Αν θέλουμε να εκμεταλλευτούμε αυτή την ιδιότητα, μπορούμε να ανατρέξουμε στις υποδείξεις του κατασκευαστή. Η δημιουργία κόκκων προσδίδει ενδιαφέρον στην επιφάνεια, αλλά η χρήση του πρέπει να είναι περιορισμένη γιατί εξαρτάται από τη συμπεριφορά της κάθε βαφής αλλά και γιατί η δημιουργία κόκκων ίσως δεν είναι κάτι που επιθυμεί ο καλλιτέχνης για όλη την επιφάνεια ενός πίνακα.
31. **Στεγνό πινέλο.** Η τεχνική του στεγνού πινέλου αναφέρεται στην τοποθέτηση στεγνού σχεδόν χρώματος στο πινέλο, έτσι ώστε το χρώμα τελικά να μην διαθέτει την απαραίτητη ρευστότητα, με αποτέλεσμα να μην απλώνεται ομοιόμορφα πάνω στο χαρτί, αλλά να παράγει ένα τραχύ αποτέλεσμα. Είναι ένας ιδανικός τρόπος για να δημιουργήσουμε σπασμένο χρώμα και μια ιδιαίτερη υφή που μπορεί για παράδειγμα να απεικονίσει το γρασίδι, το φύλλωμα ενός δέντρου, την υφή των μαλλιών ή της γούνας σε πορτρέτα ή πίνακες με ζώα, όπως και άλλες ιδιαίτερες περιπτώσεις. Ωστόσο η τεχνική του στεγνού πινέλου λειτουργεί καλύτερα όταν χρησιμοποιείται επιλεκτικά σε συνδυασμό με άλλες τεχνικές.
32. **Σχέδια με αλάτι.** Ένας άλλος τρόπος να δημιουργήσουμε κάποια υφή στο έργο μας είναι να ρίξουμε πάνω στο χρώμα αλάτι. Επειδή το αλάτι κατακρατεί το νερό, απορροφά την υγρασία του χρώματος και δημιουργεί κρυσταλλώδη σχέδια. Η τεχνική είναι απλή αλλά όπως όλες τεχνικές πρέπει να χρησιμοποιείται με φειδώ. Φαίνεται πιο όμορφη όταν συνδυάζεται με μια απλή κυρίως επιφάνεια και πρέπει απαραίτητα να γνωρίζουμε που ταιριάζει καλύτερα αυτή η γεμάτη κουκίδες υφή που δημιουργεί το αλάτι.
33. **Κερί.** Όταν εφαρμόζουμε αυτή την τεχνική με το κερί πάνω σε χαρτί, η λιπαρή επιφάνεια του κεριού που απωθεί το νερό, δημιουργεί ένα απρόβλεπτο διάστικτο σχέδιο ιδανικό για την δημιουργία μιας διαφορετικής

υφής. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε λευκό παστέλ κραγιόν ή λευκό κερί. Αν εφαρμόζουμε το κερί απευθείας στο λευκό χαρτί θα διατηρήσουμε τη λευκότητα του, επομένως είναι ιδανική τεχνική για την δημιουργία φωτεινών περιοχών ή αν θέλουμε να επιτύχουμε μία γραμμική υφή όπως αυτή που απεικονίζει το φλοιό των δέντρων ή τις αντανακλάσεις του νερού.

34. **Ξεθώριασμα.** Στην τεχνική αυτή τρίβουμε το χρώμα που έχει ήδη στεγνώσει, ομοιόμορφα πάνω από ένα άλλο στρώμα στεγνού χρώματος έτσι ώστε το πρώτο στρώμα να φανεί από κάτω σε κάποιες περιοχές. Δεν είναι και τόσο κατάλληλη τεχνική για την ακουαρέλα, αλλά αν επιλέξετε να χρησιμοποιήσετε το χρώμα όσο πιο στεγνό και παχύ γίνεται, μπορείτε να το επιχειρήσετε κυρίως στην γκουας που είναι πιο αδιαφανές μέσο από την ακουαρέλα. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες στην εφαρμογή αυτή. Μπορείτε να ξεθωριάσετε το ανοιχτό χρώμα πάνω από το σκούρο, το σκούρο πάνω από το ανοιχτό ή ένα ζωηρό χρώμα πάνω από έναν αντίθετό του, ωστόσο λόγω της φύσης του μέσου που είναι η διαφάνεια της ακουαρέλας, καλό είναι να εφαρμόζεται στη σωστή του σειρά, δηλαδή από το ανοιχτό στο σκούρο χρώμα.

35. **Ράντισμα –πιτσίλισμα.** Το ράντισμα είναι ένας εξαιρετικός τρόπος να δημιουργήσουμε μία ενδιαφέρουσα υφή στη ακουαρέλα. Για παράδειγμα μπορούμε να πετύχουμε τους μικρούς κόκκους μιας αμμουδιάς ή την τραχιά επιφάνεια ενός τούβλου ή μιας πέτρας , ένα φύλλωμα διάστικτο από φως και σκιές. Η τεχνική αυτή μπορεί να εμπλουτιστεί περισσότερο με παράλληλη χρήση του καλυπτικού υγρού ώστε να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε πιτσιλιές από πολλά χρώματα, ενώ συγχρόνως διατηρούμε την καθαρότητα των κηλίδων. Παράλληλα, για να διατηρήσουμε την εντύπωση της προοπτικής φροντίζουμε να εφαρμόζουμε την τεχνική αυτή στην εικόνα, από κάτω προς τα πάνω, γιατί όσο πιο πολύ χρώμα έχει το πινέλο τόσο πιο πλατειές γίνονται οι κηλίδες.

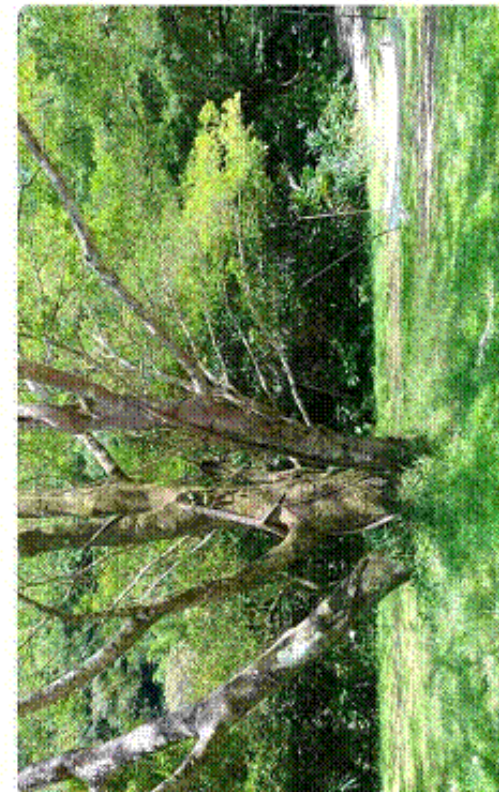
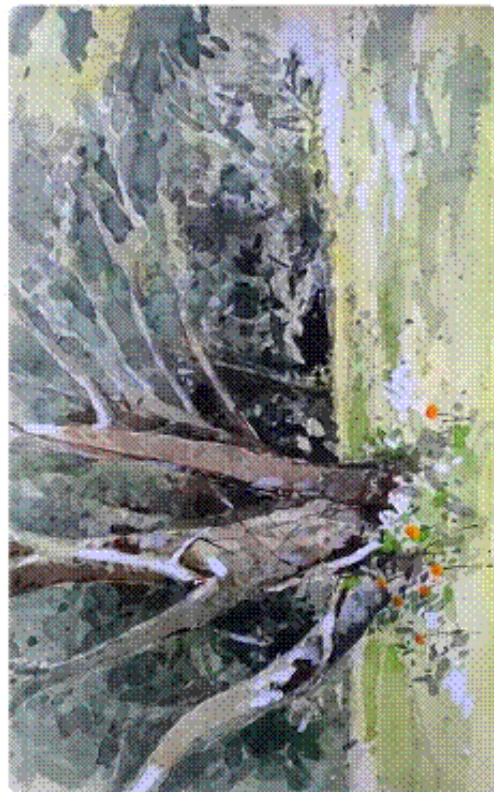
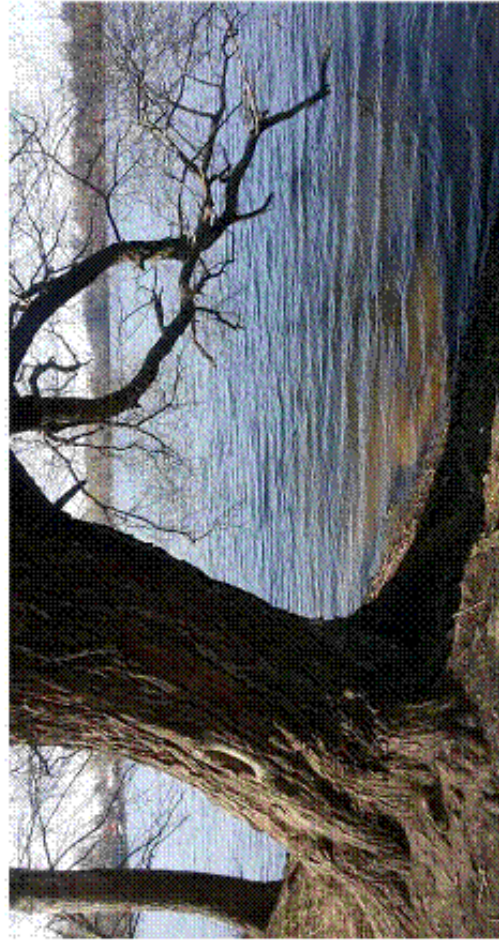
36. **Φύσημα με καλαμάκι.** Το φύσημα του χρώματος με ένα καλαμάκι μπορεί να μη μας φαίνεται μία σοβαρή τεχνική, αλλά δεν πρέπει να την αποκλείσουμε μόνο και μόνο επειδή μας μοιάζει ερασιτεχνική. Στην

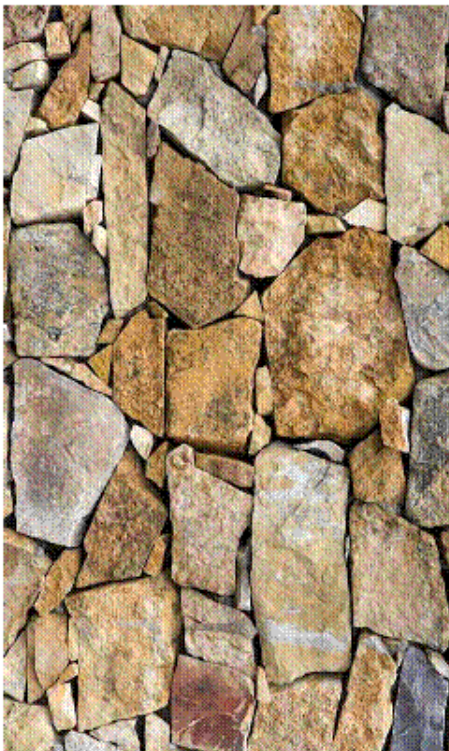
πραγματικότητα μπορούμε να δημιουργήσουμε πολύ όμορφα σχέδια όπως αυτά που συναντάμε στην φύση, σημάδια που φαίνονται σαν κλαδάκια, αλλά θα πρέπει να χρησιμοποιείτε με φειδώ και στα κατάλληλα σημεία.

37. Η **προσθήκη σταγόνων χρώματος** σε ένα νωπό χρώμα είναι άλλος ένας τρόπος για να δημιουργήσουμε μια διαφορετική υφή στην επιφάνεια της ακουαρέλας. Καθώς απλώνονται οι σταγόνες χρώματος, ανοίγουν και εξαπλώνονται στη γύρω χρωματισμένη περιοχή, δημιουργώντας μερικές φορές νερά, ανάλογα με το πόσο υγρά είναι τα δυο χρώματα που αναμειγνύονται. Παρόμοια αποτελέσματα μπορούμε να πετύχουμε προσθέτοντας μεθυλική αλκοόλη μέσα στο νωπό χρώμα. Αυτή σπάει το χρώμα δημιουργώντας κηλίδες και ανοιχτούς τόνους και είναι χρήσιμη όταν θέλουμε να πετύχουμε μια τυχαία υφή ή το διάστικτο χρώμα ενός τοπίου.
38. **Αραβικό κόμμι.** Το Αραβικό κόμμι είναι ένα υγρό μέσο που ενώνει τα χρώματα στην ακουαρέλα. Αν προσθέσουμε λίγο αραβικό κόμμι στο νερό την ώρα που αναμειγνύουμε τα χρώματα, το χρώμα θα αποκτήσει περισσότερο όγκο θα τρέχει λιγότερο και θα αναμειγνύεται πιο εύκολα. Αν θέλουμε να φτιάξουμε μία εικόνα με μικρές ξεχωριστές πινελιές το αραβικό κόμμι είναι ιδανικό μέσο, γιατί εμποδίζει τα χρώματα να ρέουν το ένα μέσα στο άλλο.
39. **Το σαπούνι** στην ακουαρέλα σε συνδυασμό με το χρώμα, λειτουργεί σαν σκληρυντικό και μας επιτρέπει να δουλεύουμε χωρίς το χρώμα να απλώνεται. Όταν το χρώμα είναι σχετικά στεγνό, δημιουργείται μια επιφάνεια με κηλίδες που μπορούν επίσης να παρέχουν μία υφή στο έργο μας.
40. **Επιδιόρθωση σφάλματος.** Πολλοί φοβούνται ότι η ακουαρέλα είναι ένα μέσο που δεν συγχωρεί τα λάθη, ότι μόλις απλωθεί ένα χρώμα στο χαρτί και στεγνώσει, δεν μπορεί να αλλάξει. Ευτυχώς υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διορθώσετε ένα λάθος στην ακουαρέλα, η βαφή μπορεί στην κυριολεξία να ξεπλυθεί από το χαρτί είτε με σφουγγάρι, είτε με βαμβάκι. Αν μια λευκή περιοχή έχει λερωθεί με κάποιο χρώμα, μπορούμε να το αφαιρέσουμε

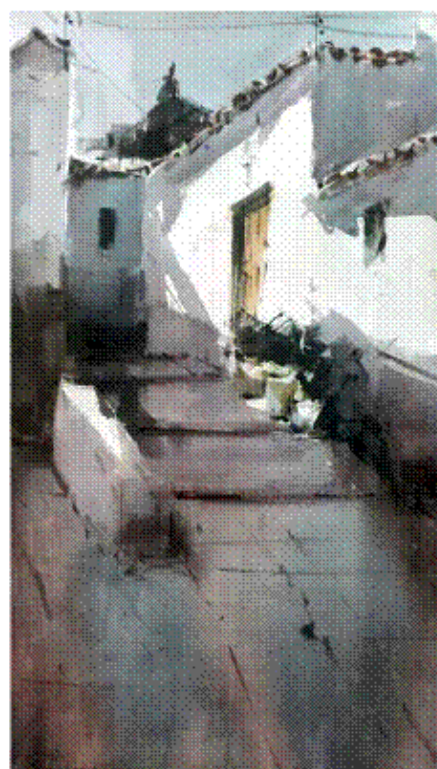
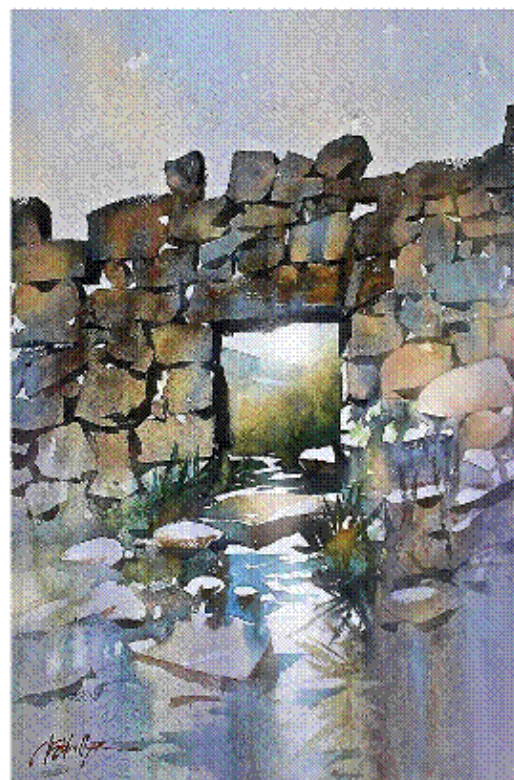
ξύνοντας το χαρτί με την επίπεδη πλευρά ενός μαχαριού και φυσικά υπάρχει πάντα και το χρώμα όγκου, η λευκή γκούας.

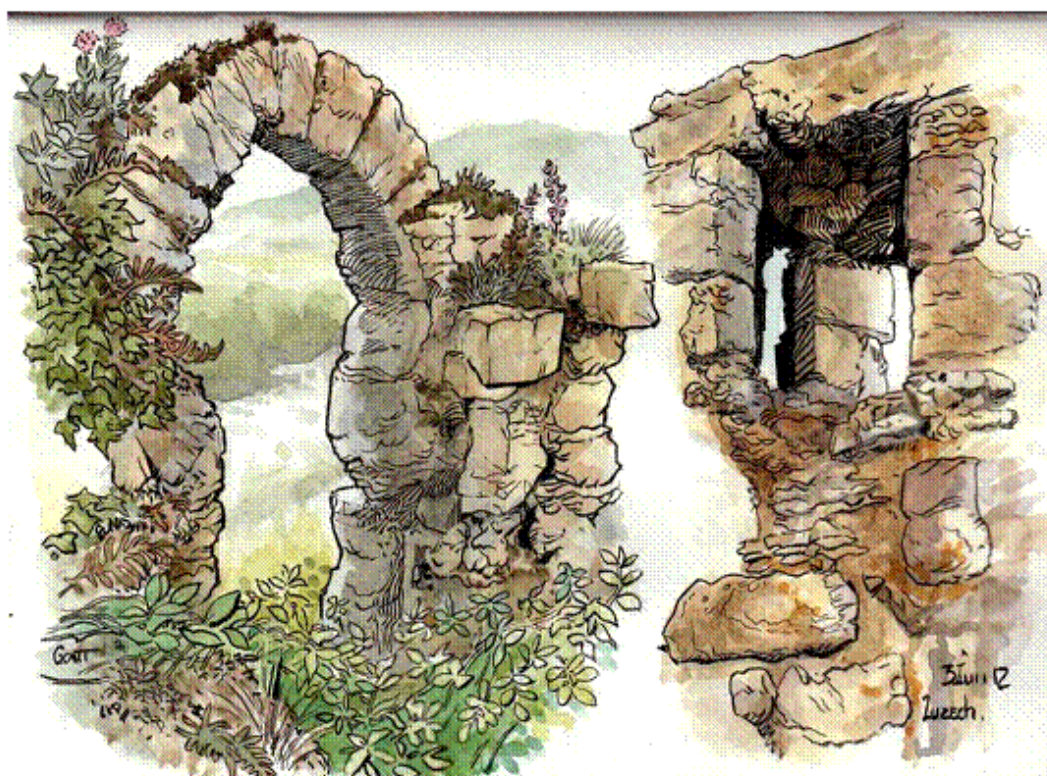
41. **Το ξύσιμο** αφορά την αφαίρεση στεγνής ή και νωπής μπογιάς μετά την εφαρμογή της. Η τεχνική είναι χρήσιμη για την δημιουργία μικρών φωτεινών περιοχών που δεν μπορούν να μείνουν από την αρχή λευκές όπως το φως, ανάμεσα στα φύλα του γρασιδιού. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ότι θέλετε για να ξύσετε το χρώμα. Από ένα στρογγυλεμένο μαχαϊράκι, μέχρι πιστωτικές κάρτες ή και γυαλόχαρτο, με το οποία δημιουργούνται διαφορετικές υφές και εντυπώσεις. Σημαντικό είναι να γνωρίζουμε το πόσο νωπό είναι το χρώμα πριν το ξύσουμε. Αν είναι πολύ νωπό, θα κυλήσει ξανά στη χαρακιά και το χαρτί που είναι υγρό, μπορεί και να σκιστή. Αν το χρώμα είναι στεγνό τότε θα είναι δύσκολο να το ξύσετε. Η μόνη εξαίρεση σε αυτό το τελευταίο κανόνα είναι το γυαλόχαρτο που πρέπει να χρησιμοποιείτε μόνο αν το χρώμα έχει στεγνώσει τελείως.
42. **Η αφαίρεση** είναι μία τεχνική κατά την οποία αφαιρείται χρώμα από μία νωπή στρώση χρώματος σκουπίζοντας την με ένα χαρτομάντιλο, ένα χαρτί κουζίνας ένα στεγνό πινέλο ή κάποιο άλλο απορροφητικό υλικό. Είναι ιδανική για να δημιουργήσουμε απαλές και αόριστες φόρμες σε ανοιχτότερο τόνο από το γύρο περιβάλλον, όπως για παράδειγμα λευκά σύννεφα σε μπλε ουρανό. Ωστόσο, επειδή το χαρτί θα έχει βαφτεί από την πρώτη στρώση, δεν θα μπορέσετε να το επαναφέρετε στο αρχικό του λευκό. Όταν δοκιμάζετε αυτή την τεχνική πρέπει να βεβαιώνετε ότι το χαρτί που χρησιμοποιείται είναι καθαρό ή ότι χρησιμοποιείτε νέο χαρτί κάθε φορά. Αν δουλεύετε με πινέλο θα πρέπει να το ξεπλένετε συνεχώς διαφορετικά θα μεταφέρετε το χρώμα ξανά στην περιοχή που θέλετε να καθαρίσετε.
43. **Μεμβράνη.** Τα συνηθισμένα οικιακά υλικά όπως η μεμβράνη μπορούν να πιεστούν πάνω στο υγρό χρώμα και να δημιουργήσουν ενδιαφέρουσες υφές. Οι πτυχώσεις της μεμβράνης δημιουργούν ένα σχέδιο που μοιάζει με την υφή του φλοιού ενός δένδρου ή τις ρυτίδες του νερού. Όταν χρησιμοποιούμε αυτή τη μέθοδο πρέπει να δουλεύουμε γρήγορα γιατί η μεμβράνη αποτυπώνεται μόνο πάνω στο νωπό χρώμα.

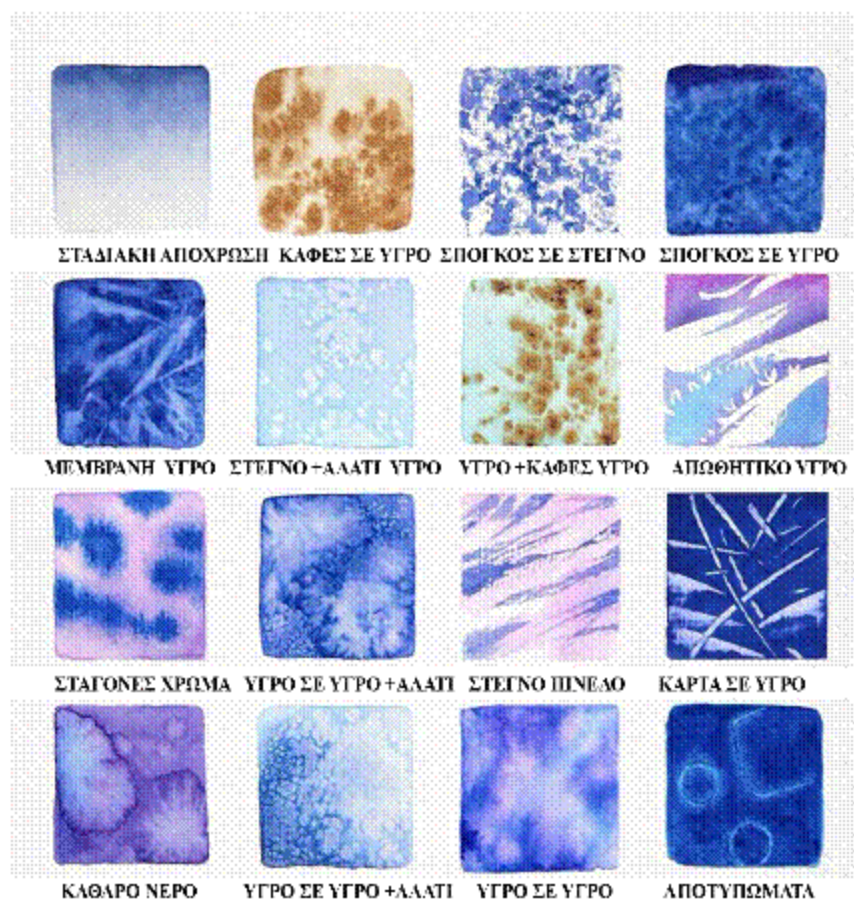


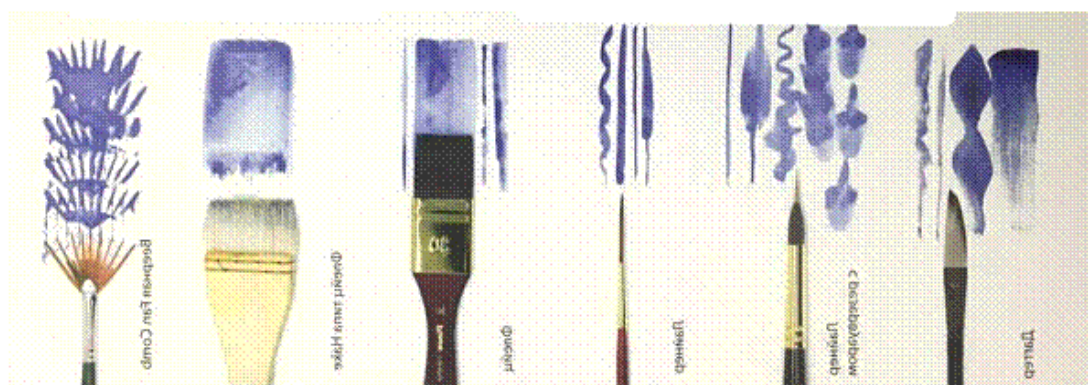
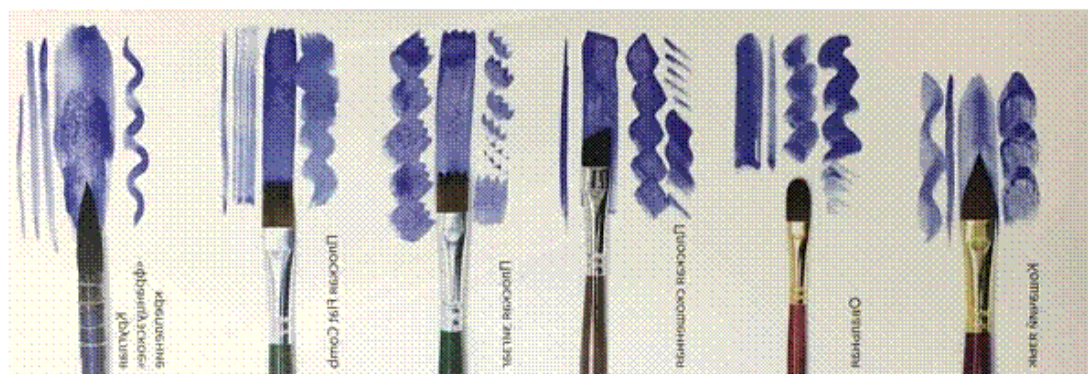


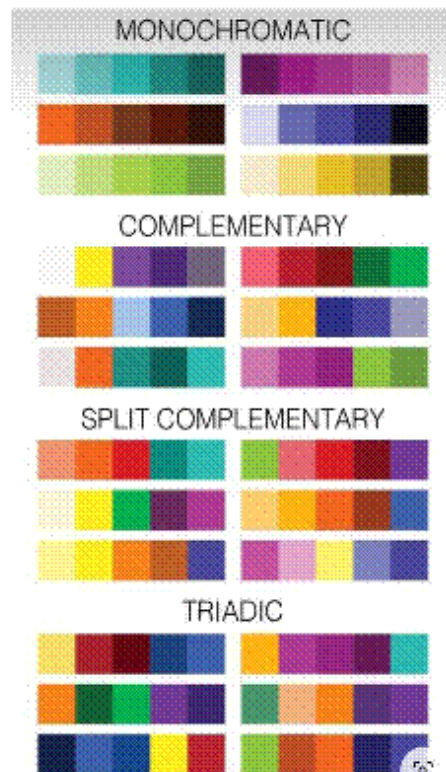
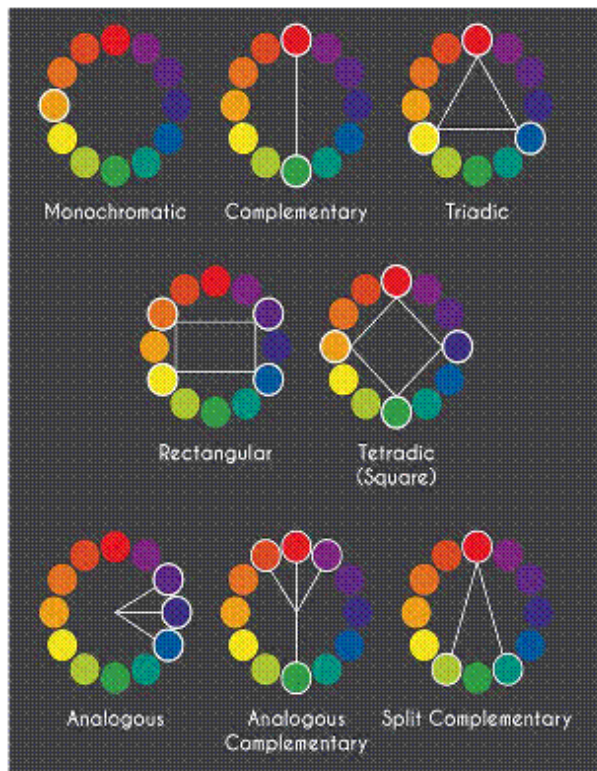
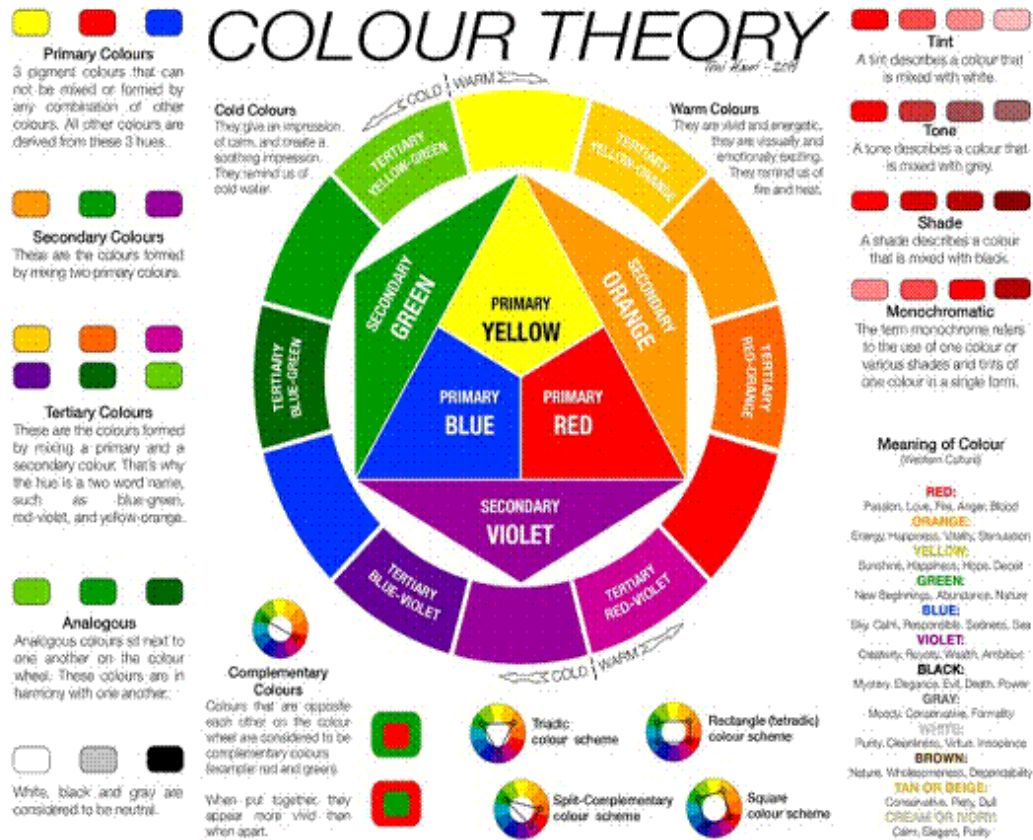










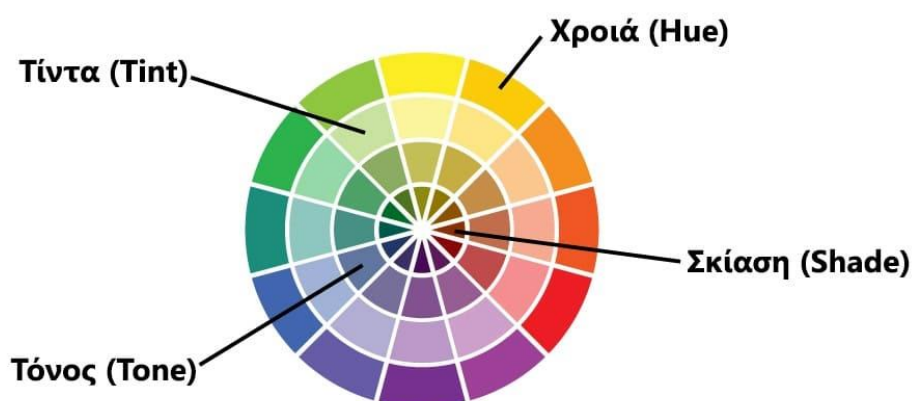


Θεωρία Χρωμάτων.

Η θεωρία περιγράφει πώς σχετίζονται τα διαφορετικά χρώματα μεταξύ τους και πώς φαίνονται όταν συνδυάζονται σε πολλούς συνδυασμούς χρωμάτων. Ένα παρακλάδι της θεωρίας των χρωμάτων είναι η ψυχολογία των χρωμάτων, η οποία διερευνά τα χρώματα και τα συναισθήματα.

Ορολογία Χρωμάτων

Προτού πάμε στις λεπτές πτυχές της θεωρίας των χρωμάτων, ας εξετάσουμε ορισμένους βασικούς όρους.



Η χροιά (Hue) αναφέρεται στα καθαρά, κορεσμένα χρώματα που φαίνονται στον τροχό χρωμάτων παραπάνω.

Η τίντα (Tint) επιτυγχάνεται με την ενσωμάτωση στοιχείων του λευκού για να φωτιστεί και να αποκορεστεί μία μόνο απόχρωση. Οι «τίντες» ενός χρώματος είναι συχνά πολύ πιο απαλές από τις κορεσμένες αντίστοιχές τους.

Οι τόνοι (Tones) επιτυγχάνονται προσθέτοντας γκρι σε μια απόχρωση, μειώνοντας το συνολικό χρώμα.

Οι σκιάσεις – αποχρώσεις (Shades) επιτυγχάνονται με την προσθήκη μερίδων μαύρου σε μία μόνο απόχρωση, δημιουργώντας μια πιο σκούρα απόχρωση.

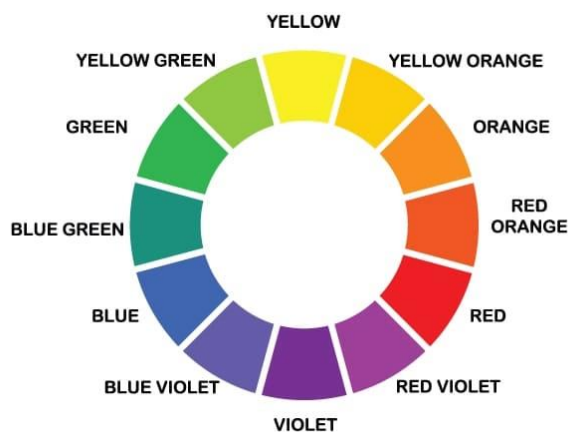
Ο κορεσμός (Saturation) αναφέρεται στη συνολική ένταση, ή χρώμα, σε μια απόχρωση. Μια καθαρή απόχρωση είναι πιο κορεσμένη από την τίντα ή τον τόνο της.

Η τιμή (Value) αναφέρεται γενικά στο πόσο φωτεινό ή σκοτεινό είναι ένα χρώματος. Μια πιο ανοιχτή απόχρωση έχει μεγαλύτερη αξία από μια πιο σκούρα απόχρωση.

Ο τροχός των χρωμάτων

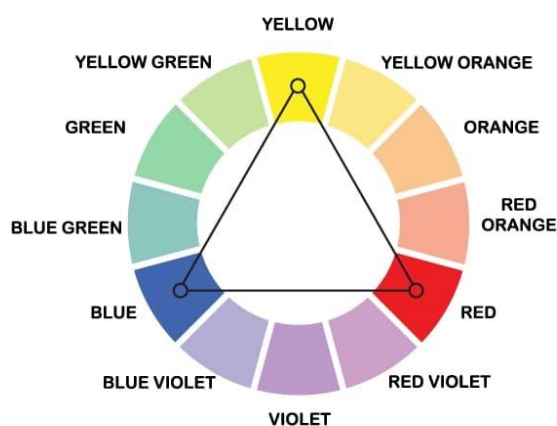
Πιθανότατα έχετε δει έναν τροχό χρώματος. Ο χρωματικός τροχός είναι ένα ενδεικτικό διάγραμμα που δείχνει 12 χρώματα γύρω από έναν κύκλο, που χρησιμοποιούνται για να αναπαραστήσουν τη σχέση κάθε χρώματος μεταξύ τους. Ο κύκλος των χρωμάτων που χρησιμοποιούμε μέχρι και σήμερα αναπτύχθηκε από τον Ισαάκ Νιούτον το 1666. Τα χρώματα είναι τοποθετημένα το ένα απέναντι από το άλλο και είναι συμπληρωματικά το ένα με το άλλο. Τα χρώματα που βρίσκονται κοντά σε άλλα χρώματα μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά και συχνά συνδυάζονται καλά μεταξύ τους.

Ας εξερευνήσουμε τα διάφορα χρώματα (χροιές - hues) που υπάρχουν στον τροχό.



Βασικά Χρώματα

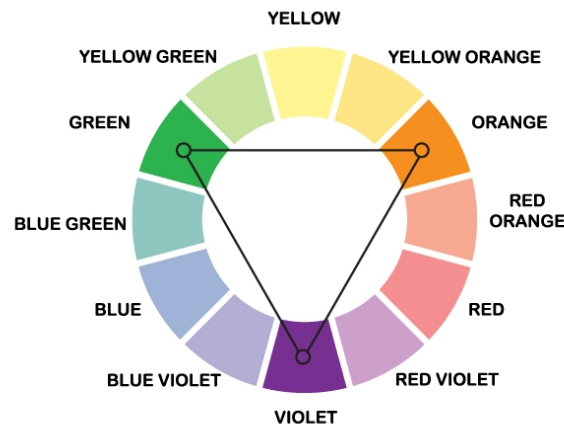
Τα βασικά χρώματα είναι τα "αρχικά" χρώματα, τα κόκκινο, κίτρινο και μπλε. Καμία ανάμιξη χρωμάτων οδηγεί σε αυτά τα χρώματα.



Αυτή η ισχυρή τριάδα διαμορφώνει τα θεμέλια της θεωρίας χρωμάτων όπως τη γνωρίζουμε. Αυτές οι τρεις χρωστικές είναι τα δομικά στοιχεία μιας εκτεταμένης σειράς χρωμάτων ή γκάμας. Όταν συνδυάζονται, δημιουργούν δευτερεύοντα και τριτογενή χρώματα μαζί με όλες τις ενδιάμεσες αποχρώσεις.

Δευτερεύοντα Χρώματα

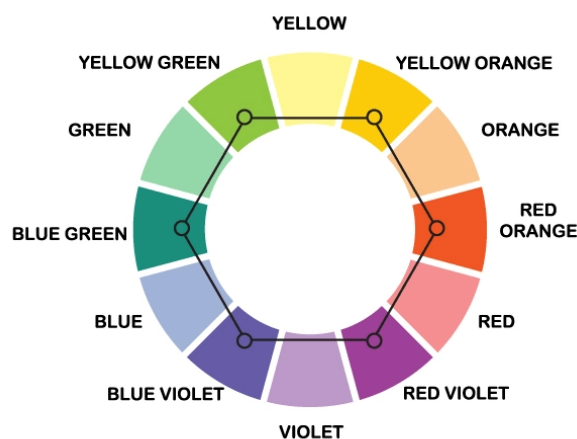
Τα δευτερεύοντα χρώματα σχηματίζονται από ένα ίσο μείγμα δύο ξεχωριστών βασικών χρωμάτων. Το κίτρινο και το μπλε αναμειγνύονται για να δημιουργήσετε πράσινο, το κίτρινο και το κόκκινο αναμειγνύονται για να δημιουργήσετε πορτοκαλί και το μπλε και το κόκκινο αναμειγνύονται για να δημιουργήσετε βιολετί.



Στον τροχό χρωμάτων, τα δευτερεύοντα χρώματα βρίσκονται στη μέση και σε ίση απόσταση από τα δύο βασικά χρώματα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία τους. Τα δευτερεύοντα ομαδοποιούνται σε μια τριάδα που δημιουργεί ένα ανεστραμμένο ισόπλευρο τρίγωνο.

Τριτογενή Χρώματα

Τα τριτογενή χρώματα δημιουργούνται συνδυάζοντας γειτονικές πρωτεύουσες και δευτερεύουσες αποχρώσεις. Για παράδειγμα, ένα βασικό χρώμα, όπως το κίτρινο, και ένα δευτερεύον χρώμα, όπως το πράσινο, αναμειγνύονται για να δημιουργήσουν κίτρινοπράσινο.



Το όνομα κάθε τριτογενούς χρώματος ξεκινά με το γειτονικό βασικό χρώμα σε συνδυασμό με το γειτονικό δευτερεύον χρώμα. Δε θα δείτε ποτέ το όνομα πράσινο-κίτρινο. Θα είναι πάντα κιτρινοπράσινο.

Σχέδια χρωμάτων

Χρησιμοποιώντας τον τροχό χρωμάτων μπορείτε να κάνετε οποιοδήποτε συνδυασμό χρωμάτων, αλλά μερικά θα φαίνονται καλύτερα από άλλα. Ακριβώς όπως τα χρώματα αναμιγνύονται για να δημιουργήσουν νέα χρώματα, τα χρώματα μπορούν να συνδυαστούν για να δημιουργήσουν οπτικά ευχάριστους συνδυασμούς. Ευτυχώς, δε χρειάζεται πλέον κάποιος να δοκιμάζει με τις ώρες κάθε συνδυασμό χρωμάτων για να βρει τί φαίνεται καλό. Υπάρχουν δοκιμασμένοι και αληθινοί συνδυασμοί χρωμάτων για να βρεθεί ένας συνδυασμός που ταιριάζει. Ακολουθούν οι πιο σημαντικοί συνδυασμοί χρωμάτων παρακάτω, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης αυτών των κανόνων όταν φτιάχνετε χρωματικές παλέτες που περιέχουν πολλές αποχρώσεις.

Μονοχρωματικοί Συνδυασμοί Χρωμάτων

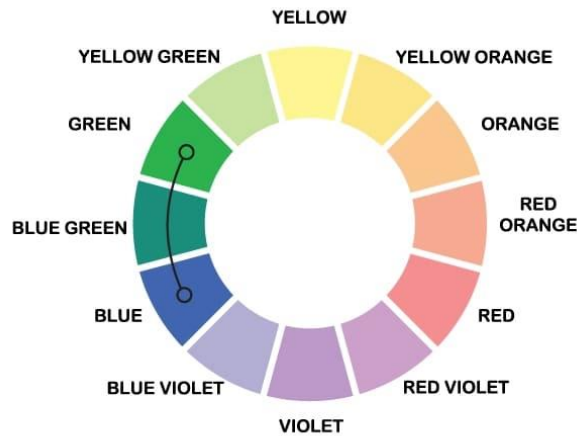
Οι μονοχρωματικοί χρωματικοί συνδυασμοί επικεντρώνονται σε ένα μόνο χρώμα, χρησιμοποιώντας συχνά παραλλαγές αυτής της απόχρωσης ενσωματώνοντας τίντες, τόνους και σκιάσεις. Μπορεί να ακούγεται σαν μια βαρετή παλέτα, αλλά παρέχει παραλλαγές στην αξία που προσθέτουν ενδιαφέρον και διάσταση στη σύνθεσή σας. Αυτός ο συνδυασμός χρωμάτων είναι εξαιρετικά ευέλικτος και εύκολος στο μάτι. Η χρήση πολλών αποχρώσεων σε ένα σχέδιο μπορεί συχνά να κατακλύσει τον θεατή και να εμποδίσει το ύφος ενός σχεδίου, αλλά οι λεπτές χρωματικές παραλλαγές σε μία απόχρωση, βοηθούν στην απλοποίηση ενός σχεδίου χωρίς να το κάνει πολύ μουντό.

Αχρωματικά Χρώματα

Τα χρώματα που στερούνται χρώματος και κορεσμού, όπως το λευκό, το γκρι και το μαύρο, ονομάζονται αχρωματικά. Πολλοί καλλιτέχνες προτιμούν να εργάζονται σε αχρωματικά περιβάλλοντα, επειδή παρέχουν άμεσες ενδείξεις αξίας μέσα από δραματικές σκιές και αντιθέσεις.

Ανάλογα Χρώματα

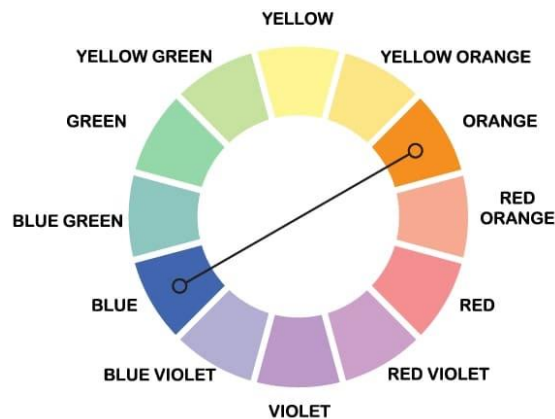
Τα ανάλογα χρώματα είναι μια ομάδα τριών ή τεσσάρων χρωμάτων που συνορεύουν μεταξύ τους μέσα στον χρωματικό κύκλο. Η λέξη «ανάλογο» σημαίνει στενά συνδεδεμένη, επομένως ο συνδυασμός αυτών των αποχρώσεων έχει μια αρμονική γοητεία παρόμοια με τους μονοχρωματικούς χρωματικούς συνδυασμούς.



Όταν επιλέγετε ανάλογες ομάδες για τη σύνθεσή σας, κρατήστε την παλέτα σας γειωμένη, χρησιμοποιώντας αποκλειστικά ψυχρά ή ζεστά χρώματα μαζί. Επιμείνετε σε μια κυρίαρχη απόχρωση και τονίστε με τα ανάλογά της.

Συμπληρωματικά Χρώματα

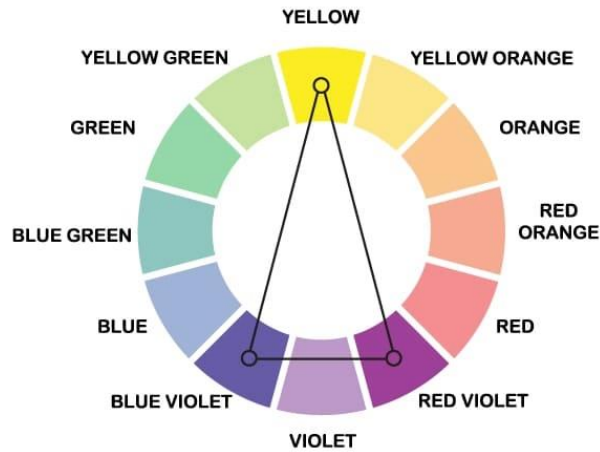
Συμπληρωματικά χρώματα υπάρχουν στις απέναντι πλευρές του χρωματικού τροχού. το ένα χρώμα είναι συνήθως βασικό και το άλλο δευτερεύον χρώμα. Τα κύρια συμπληρωματικά χρώματα είναι το μπλε με το πορτοκαλί, το κόκκινο με το πράσινο και το κίτρινο με το μωβ.



Συνδυάστε τα συμπληρώματα μαζί σε μια σύνθεση για επιπλέον αντίθεση και οπτική ένταση, όπως φαίνεται παραπάνω.

Διαχωρισμένα-Συμπληρωματικά Χρώματα

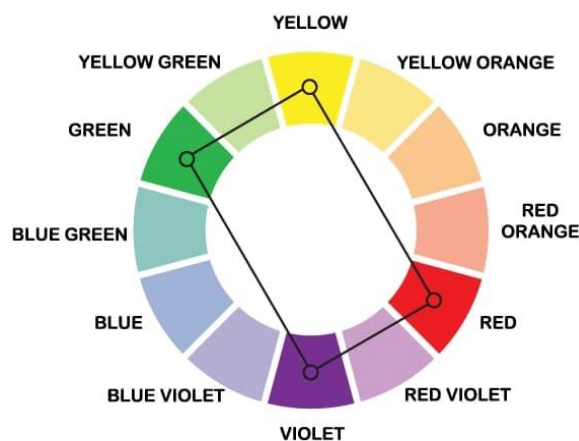
Οι συνδυασμοί χρωμάτων με διαχωρισμένα-συμπληρωματικά χρώματα μπορεί να μοιάζουν με τα συμπληρωματικά σχήματα, αλλά αυτός ο συνδυασμός ενσωματώνει τις δύο γειτονικές αποχρώσεις του συμπληρώματος ενός χρώματος, όπως το κίτρινο σε συνδυασμό με το μπλε βιολετί και το κόκκινο βιολετί.



Αυτός ο συνδυασμός χρωμάτων έχει παρόμοια οπτική έλξη με τα συμπληρωματικά σχέδια, αλλά χωρίς την ένταση. Η προσθήκη ανάλογων χρωμάτων μπορεί να βοηθήσει στην άμβλυνση της έντονης αντίθεσης των συμπληρωμάτων.

Διπλά Συμπληρωματικά (Τετραδικά) Χρώματα

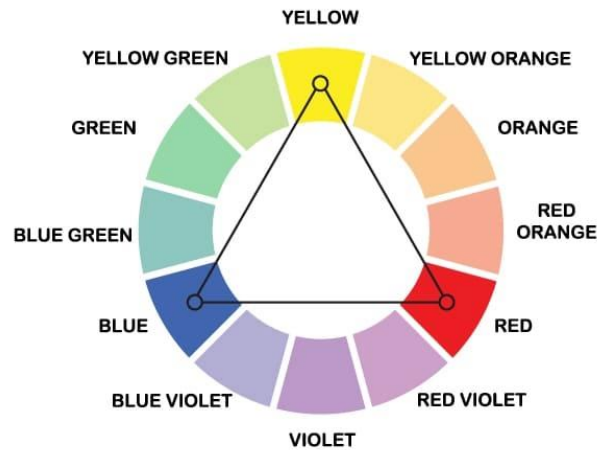
Τα συμπληρωματικά χρώματα είναι ήδη έντονα στη φύση. Διπλά συμπληρωματικά, ή τετραδικά σχέδια χρωμάτων ανεβάζουν τον πήχη, χρησιμοποιώντας δύο ζεύγη συμπληρωμάτων.



Οι τετράδες, όπως το κίτρινο και το βιολετί σε συνδυασμό με το πράσινο και το κόκκινο, χρησιμοποιούν πλούσιες τιμές που συχνά είναι δύσκολο να εναρμονιστούν. Για να διατηρήσετε μια ισορροπημένη σύνθεση, επιλέξτε ένα κυρίαρχο χρώμα και μειώστε τον κορεσμό ή την ένταση των άλλων αποχρώσεων.

Τριαδικά Χρώματα

Μια τριάδα αποτελείται από τρία χρώματα που τοποθετούνται σε ίση απόσταση μεταξύ τους στον τροχό χρώματος, σχηματίζοντας ένα ισόπλευρο τρίγωνο όπως φαίνεται παρακάτω. Οι τριάδες μπορεί να περιλαμβάνουν τρία κύρια, δευτερεύοντα ή τριτογενή χρώματα.



Το κίτρινο, το μπλε και το κόκκινο σχηματίζουν μια ζωντανή τριάδα που μπορεί να είναι δύσκολο να εξισορροπηθεί. Αφήστε μια απόχρωση να λάμψει, όπως το κίτρινο και να τονίσετε με άλλες τριαδικές αποχρώσεις, όπως το μπλε και το κόκκινο.
